

ELOGIU INTERNETULUI

Vlad POHILĂ

Nu m-aș mira defel dacă mi s-ar reproșa că scriu acest elogiu cu o gravă, nepermisă întârziere. Nici dacă s-ar pune la îndoială sinceritatea acestui mesaj nu m-aș mira, cu atât mai mult cu cât nu am avut vreo ocazie mai specială să laud „păienjenișul virtual mondial”, în timp ce mi-am exprimat public anumite rezerve față de internet, mai exact față de „abuzul internautic”. Tocmai de aceea am considerat să fac, chiar din capul locului, anumite precizări. Așadar, rog să se ia în considerație că rîndurile ce urmează sînt scrise de un om „de modă veche”, care s-a apropiat de internet relativ tîrziu, ca să nu zic – foarte tîrziu. Bunăoară, am acceptat să mi se deschidă un cont la yahoo.com abia în anul de grație 2000 – mulțumesc și pe această cale, pentru acest dar greu de prețuit, bunului prieten Dumitru Pădeanu, alias Corneliu Florea, un excelent medic și scriitor român, evadat din infernul comunist al lui Ceaușescu hăt la Winnipeg, Canada. Ca la o sursă de informare am ajuns la internet și mai tîrziu – pe la finele anului 2002, cînd pregăteam pentru *Calendar Național – 2003* un articol despre cîntărețul Salvatore Adamo și trebuia să precizez titlurile unor piese din vastul, copleșitorul său repertoriu. Am apelat la ajutorul dnei Ludmila Pânzaru și mare mi-a fost uimirea (și încîntarea! și recunoștința!...) cînd dumneaei, după un efort de cîteva minute, mi-a pus la dispoziție nu numai o listă de cîntece, dar și alte informații – în franceză și în rusă – necunoscute mie, de ultimă oră, despre faimosul, dragul interpret francez. Peste alți vreo patru ani era să mă căpătuiesc și cu un cont pe Facebook, grație insis-

tențelor din partea unei simpatice familii de vechi prieteni, Doina și Traian Greavu, din chiar inima României – de la Făgăraș, județul Brașov. Tocmai pe Facebook ei și-au regăsit o mulțime de colegi, prieteni și chiar foști vecini risipiți în lumea largă, iar cînd și fiii le-au plecat peste Ocean, această rețea de socializare, apoi și skype-ul au devenit nu numai niște impecabile surse de comunicare, dar și leacuri sigure de alinare a dorului părintesc.

În consecință, „vechimea” mea în domeniul internetului este de nici 15 ani, totodată fiind marcată de o mare aproximație, în fond – de o reducere gravă a segmentului la care apelez sau de care beneficiez. În linii mari, pentru (al)de mine, internetul, această culme strălucitoare a tehnologiilor moderne, a inteligenței umane adică, se reduce: a) la comunicare, mai exact, la corespondență cu prietenii, colegii și rudele care, măcar și de dragul vitezei fantastice, au renunțat la poșta tradițională, dînd preferință conturilor pe yahoo.com (.de, .fr, .es...), hotmail.com, gmail.com, mail.md, apropo.ro, inbox.lv (.lt, .ee, .ru, .cz, .pl...) ș.a.m.d.; b) la informare – pentru a face documentări sau precizări referitoare la diverse personalități, evenimente, fenomene și chiar simple cuvinte ori fraze din română (adică nu chiar simple! ci cu un grad de dificultate la scriere, de sens, de etimologie, la topică etc.). În acest scop, recurg foarte des la Google (care cu adevărat le știe pe toate!), la diferite formule de Wikipedia, în fine, la DEXonline. Aici este locul să recunosc, cu jena, regretul și scuzele de rigoare că, de ani buni, după ce mi-a fost spart contul de la Facebook, nu-l mai fo-

lolesc; dar nu am nici obiceiul de a „colinda” prin blogurile altora, fie aceștia colegi de breaslă, fie politicieni notorii, fie pur și simplu amici. Deschid foarte rar Twitter sau YouTube; nu urmăresc decât cu titlu de excepție, în rețeaua de internet, filme sau spectacole; rar de tot la fel ascult și muzică în internet. Citesc cu o relativă regularitate acolo ziare și reviste de la București sau din alte capitale ale unor popoare ce-mi sînt simpatice, a căror istorie, cultură, demnitate națională mă fascinează; însă, totuna scot textele la imprimantă, căci numai așa le pot citi „ca lumea”, numai așa pot intra în esența lor. Din principiu, categoric, nu citesc cărți în formă electronică – pentru a-mi cruța ochii, dar, mai ales, pentru o percepere adecvată a mesajului, a stilului, a portretizărilor, a analizei psihologice, a dialogului, a ritmului etc. – percepere pe care o am cu adevărat numai cînd văd textul pe minunea născocită de chinezi și numită la noi printr-un cuvînt de origine grecească – hîrtie...

Nu e vorba de neîncredere sau rezerve subiective față de Oceanul Internet, chit că am și anumite reticențe, la care aș dori să mă refer, foarte succint. Astfel, sînt supărat pe Google.ro / Google.md, Wiki.ro și altele asemenea pentru că-s relativ sărace (și ca text, și ca imagine, prin imagine avînd în vedere nu numai portretele, dar și diferite hărți, grafice, figuri etc.) și nici pe departe nu sînt ritmic actualizate. Dintre motoarele de căutare în alte limbi ce le cunosc sau la care oricum recurg, se pare că tocmai cel românesc are nepermis de frecvente erori de citare, „cioturi” sau chiar... regrete că nu poate pune la dispoziție nici cea mai modestă informație. Echivalentele franceze ale acestor gigantice surse de informație, de cele mai multe ori (ca și enciclopediile lor, de altminteri) suferă de un soi de naționalism informațional: tot ce e franțuzesc beneficiază de o prezentare maximum de bogată, în timp ce străinii sînt tratați cu su-

perficialitate. Sursele de internet rusești – numeroase și extrem de bogate (se spune că, în acest sens, rușii ar fi depășiți doar de britanici, americani, chinezi și germani) – totuși, conțin foarte multe repetări, reluări, imitații și aproape fără excepție sînt atinse de aripa neagră a îndoctrinării: dacă nu „de stînga”, apoi obligatoriu în spirit imperial. Însă supărarea mea cea mai mare – chiar dacă îmi dau seama perfect că nimănu-i pasă de ea – este că internetul a coplesit mințile și sufletele a miliarde de pămînteni, mai ales pe ale tinerilor.

Creînd o apreciabilă comoditate pentru utilizatorii de orice vîrstă, cu orice interese sau gusturi, internetul – fără a putea fi acuzat de culpă – dezvoltă, concomitent, și un ciudat soi de lenevie. Dacă generația mea, pentru a elabora niște teze („referate”) trebuia să sacrifice pentru acestea două-trei zile, dacă nu o săptămînă întreagă, apoi tinerii de azi rezolvă această problemă în cîteva ore. Și este formidabil, doar le rămîne timp pentru a-l consacra altor probleme, interese, pasiuni. Partea proastă e – cred eu – că acest timp restant este utilizat, de obicei, de cei mai mulți internauți ai mileniului trei, tot pentru a naviga în rețeaua virtuală! Astfel, internetul a devenit, într-un anumit sens, pentru o vastă categorie de utilizatori, un drog luat abuziv – și în timp, și prin cantitate. Consecințele acestui abuz sau, de vreți, ale acestei obsesii se fac simțite astăzi, dar și mai grave se vor vedea repercusiunile mîine, peste cîteva ani, peste cîteva decenii.

În pofida acestor rezerve, care pot fi percepute și ca niște neliniști pur subiective; dincolo de faptul că sînt doar un umil (prea puțin implicat) cetățean al Regatului Virtual, țin să fac internetului un sincer, mare, nesfîrșit elogiu. Să-mi exprim recunoștința pentru că ne pune la dispoziție cea mai diversă și (totuși!) mai completă sursă de informare, într-o epocă în care dacă nu ești informat, riști să devii un ra-

tat – sub aspect profesional, dar și din punct de vedere strict uman. Unde mai pui că în „politica informațională” a „păienjenişului mondial”, de regulă, accentul cade pe cunoștințele cu adevărat utile omului sănătos, gânditor, „normal”, *homo sapiens*, cum i se mai spune; că, prin internet, se promovează totuși în proporții copleșitoare, și primordial, lucrurile frumoase. Segmentul „rezervat” pentru lucruri dăunătoare omului sau urite în percepția general-umană este relativ neînsemnat, mai fiind și oprit sau limitat pentru anumite categorii de utilizatori, oricât de curioși ar fi aceștia. La fel, oricât de iscusite ar fi programele de învățămînt, nu se poate forma un specialist de marcă fără autoinstruire. Și la acest capitol, internetul este o adevărată mană cerească pentru autodidacți, pentru toți cei care doresc să știe ceva mai mult decît îi oferă liceul, colegiul, universitatea sau academia.

Nu sînt un mare amator de literatură fantastică (SF), dar știu că englezul Jonathan Swift (1667-1745), francezul Jules Verne (1828-1905), alt englez, Herbert G. Wells (1866-1946), americanul Ray Bradbury (1920-2012) sau polonezul Stanislaw Lem (1921-2006), alți scriitori din aceeași categorie, au prevăzut, au intuit sau pur și simplu au zugrăvit multe din miracolele tehnologice ale epocii actuale. Nu cred să fi imaginat însă cineva din autorii fantastați această miraculoasă sinteză care este Internetul (chiar că merită a fi scris cu majusculă!). Căci prea de tot complicată, amplă, diversă, pluriaspectuală, atotcuprinzătoare este sinteza aceasta, îmbrățișînd concomitent și oferindu-ne extrem de generos și film, și carte, și muzică, și teatru, și radio, și TV; muzee, galerii de artă, săli de teatru și de concerte, agenții de turism, case de bilete... – atîtea altele! „Păienjenişul mondial” ne relevă cele mai dosite colțuri ale inteligenței umane, ale culturii, științei, economiei, politicii

și... chiar ale activității serviciilor secrete! Oferta lui este atît de bogată, atît de generoasă, atît de frapantă, încît nu poate lăsa loc pentru supărări sau frustrări – rămîne doar să știi a căuta ce îți dorește inima sau mintea. Mai rămîn, desigur, unele probleme, inclusiv, dacă nu în primul rînd – cea a discernămîntului: nu înghiți tot ce-ți vine la îndemînă, din internet, ci alegi de acolo ceea ce nu îți va provoca indispoziție, derută sau decepție. Există și problema dozării – dacă omul rațional știe măsura, pot pierde acest simț mulți copii, adolescenți, tineri (firește, și adulți ce se află încă sau ajung „în mintea copiilor”).

...Și pentru că și cel mai avid doritor simte nevoia de a se mai relaxa, internetul îi oferă, iată, omului, și cele mai incredibile forme, modalități, posibilități de relaxare. A învăța, apoi a te relaxa, a îmbina utilul cu plăcutul – în același spațiu, cu aceleași posibilități – ce poate fi mai fantastic, devenit realitate? Cîți oameni oare au trăit sentimente de bucurie, alinare, împlinire, izbîndă și alte trăiri asemănătoare, recurgînd la serviciile internetului? Nicio contabilitate nu ne-ar furniza, la acest capitol, date exacte, dar oricine ar spune cu certitudine că numărul acestora este infinit mai mare decît al celor care, eventual, au avut decepții sau necazuri din cauza magicei abrevieri englezești **www**. De aici și magnetismul rețelei virtuale, de aici și atașamentul (după cum am menționat mai sus, pe alocuri exagerat) a sute de milioane de pămînteni față de internet. Este semnificativ acest amănunt, de ultimă oră: conducerea Ungariei a anunțat despre intenția de a pune impozite pe utilizarea internetului. A doua zi, după lansarea știrii, peste o sută de mii de budapestani au inundat piața din fața Parlamentului maghiar. Atît de mulți unguri nu au ieșit concomitent în piața din 1956, cînd îi ajunsese cuțitul la os, ridicîndu-se într-un chip eroic împotriva comunismului de factură sovietică.

Trebuie să mai precizez că două circumstanțe mi-au întărit dorința, mai vechi, de a scrie un elogiu internetului. Prima împrejurare a constituit-o lectura („pe sărite”, recunosc) a unei cărți. Nu o recomand nimănui, totuși, pentru a nu fi suspectat de fals sau uz de fals, prezint datele pe care le implică CZU: *Valeri Korovin. Tretia mirovaia setevaia voina. [S. l., dar bănuiesc că e Sankt Petersburg], 2014, 352 p.* Titlul, care în traducere ar însemna „Cel de-al treilea război mondial al rețelelor virtuale” spune deja câte ceva despre intențiile autorului. În rețelele de socializare, în Twitter, YouTube, în orice manifestare a internetului, acest scrib rus vede numai diversiuni ale Occidentului, pericole pentru poporul și mai ales pentru statul pe care pretinde a-l reprezenta. Deși ar fi o „uneltire” a străinilor, autorul rus nu dorește totuși lichidarea internetului, ci... „rusificarea” lui, iar în perspectivă – impunerea acestui monstru, rusificat, în lumea largă. Cum? – cu tancurile, cu rachetele, cu submarinele sau totuși cu mijloacele oferite de internet – rămîne a se preciza de către liderii de la Kremlin. Curios e că această carte a apărut în cam același timp cu anosta declarație a președintelui rus V. Putin că internetul ar fi „un proiect al CIA”, o „făcătură” a veșnicilor adversari capitaliști, născocite special pentru a nimici comunismul și, apoi, pentru a demola patria acestui regim odios care, întâmplător sau nu, e și patria

KGB-ului, din ale cărui brațe de fier a ieșit și actualul lider rus.

Între timp, mai mulți oameni neafiliați politic și-au amintit de un eveniment ce risca să fie trecut cu vederea. Și anume: prima conexiune a două calculatoare, grație cărei conexiuni s-a realizat primul nod de transmitere / comunicare a semnalelor. Conexiunea s-a făcut între Universitatea California din Los Angeles și Universitatea Stanford, aflate la distanța de 550 kilometri, iar viteza de transmitere era de 50 kbit/sec. Au realizat această operație trei persoane: profesorul Leonard Kleinrock și doi studenți, pe nume Charley Kline și Bill Duvall. Și s-a întâmplat acest miracol – apariția pe Terra a internetului – pe 29 octombrie 1969. Așadar, cu 45 de ani în urmă. Unde a avut loc minunea, am arătat deja, tot așa cum am amintit numele autorilor – un profesor și doi studenți din SUA, țară în care învățămîntul, educația, instruirea erau și sînt categoric depolitizate, prin lege ferite de ochiul veghetor al serviciilor secrete, „organe” ce au alte îndeletniciri decît le aveau în URSS. Iar în lumea liberă legea se respectă – de aceea e și liberă acea parte a Terrei. Dacă însă, printr-o bizarerie, conexiunea efectuată la 29 octombrie 1969 ar și fost opera („făcătura”) CIA, atunci nu ne rămîne decît să ne exprimăm admirația și față de asemenea preocupări ale serviciilor secrete americane.

